

Toepassingen van de KPI kernset: wie is wie in de familie?

KPI live sessie 4 – 11 -2025

Van ongewenste naar gewenste situatie

Oplossingsrichting: 1 set – meerdere toepassingen

1. Stel **concrete doelen** en maak duidelijk hoe individuele boeren kunnen bijdragen
2. Ontwikkel **robuust monitor systeem** op bedrijfsniveau wat door **verschillende partijen (publiek en privaat)** gebruikt kan worden
3. Zorg voor **stimulerende prikkels**: dit kan in allerlei vormen (wortel – stok – preek)

Beperken van aantal systemen richting boeren
Mogelijk maken van afstemming tussen partijen

Kritische prestatie indicatoren als
gezamenlijke taal

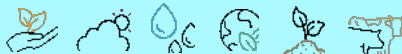

Meten en waarderen van duurzame bedrijfsvoering

Waar mogelijk 'outcome-based' indicatoren, geen checkbox maatregelen

DOELEN & OPGAVERN

KLIMAAT, WATER, BIODIVERSITEIT, LANDSCHAP E.D.

In samenhang

Binnen 'span of control' van de boer

In samenhang inzichtelijk maken voor de boer hoe hij/zij bijdraagt aan maatschappelijke doelen

Meten & weten

Integrale set KPI's

Sturen & belonen

Basis voor overheden, afnemers en andere maatschappelijke stakeholders om betere prestaties te stimuleren

O.b.v. beschikbare bedrijfsgegevens

MAATREGELEN & ACTIES OP BOERENBEDRIJF

Techniek

Bedrijfsvoering

Bedrijfsopzet

Bouwplan

Opdracht aan KPI-K project

Kritische prestatie indicatoren als
gezamenlijke taal

Opdracht KPI-K van LVVN aan WUR, Boerenverstand e.a.:

Ontwikkel geharmoniseerde set duurzaamheidsKPI's voor alle boerenbedrijven in NL als basis voor meer doelsturing:

- ✓ **Voortbouwen op bestaande private initiatieven**
- ✓ Publiek en privaat bruikbaar
- ✓ Alle duurzaamheidsopgaven afdekkend
- ✓ Van informeren tot normeren
- ✓ Grootschalig operationeel te krijgen in NL
- ✓ Behapbare administratieve lasten

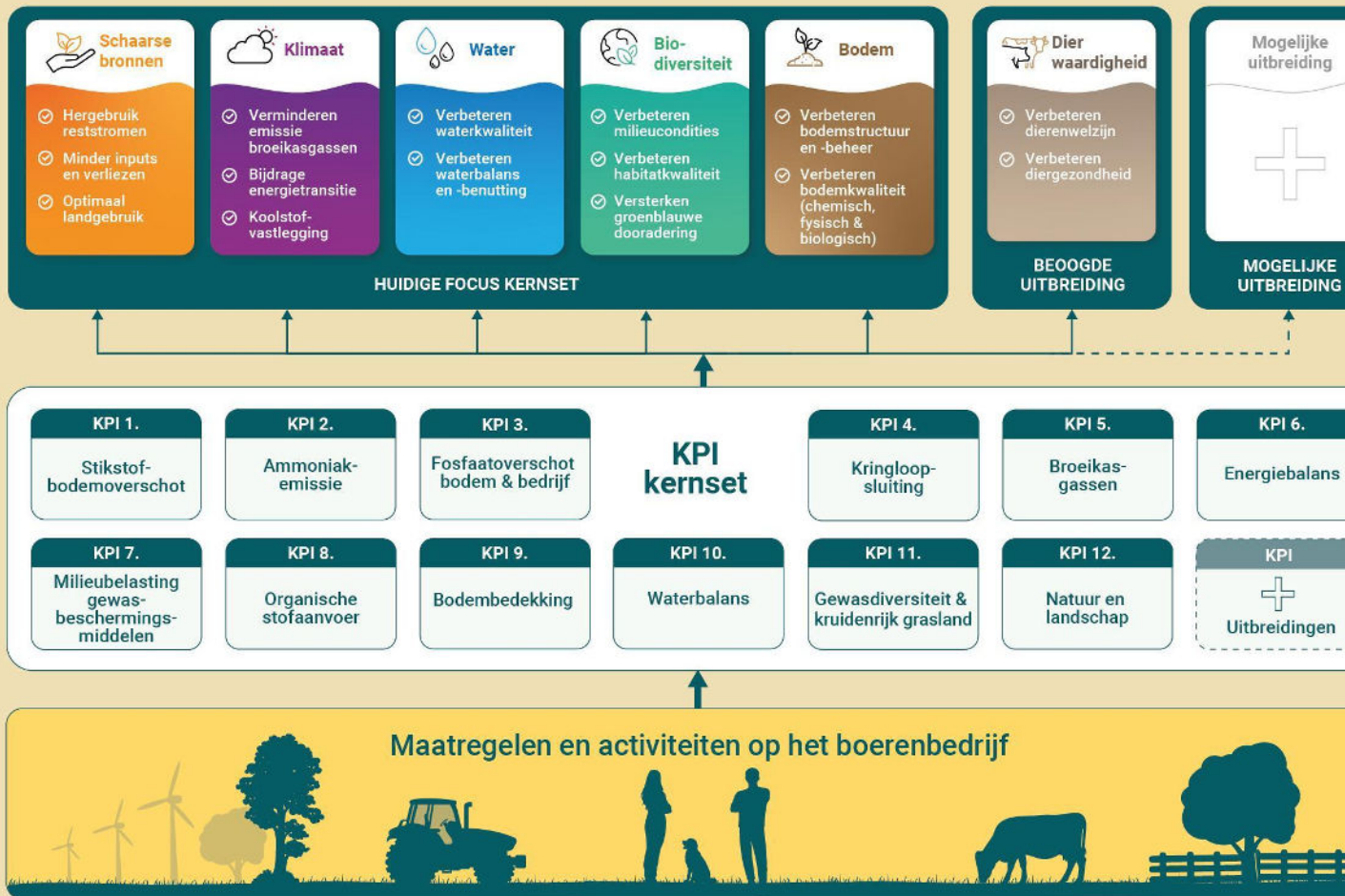
Private toepassingen

Publieke toepassingen

Doelen

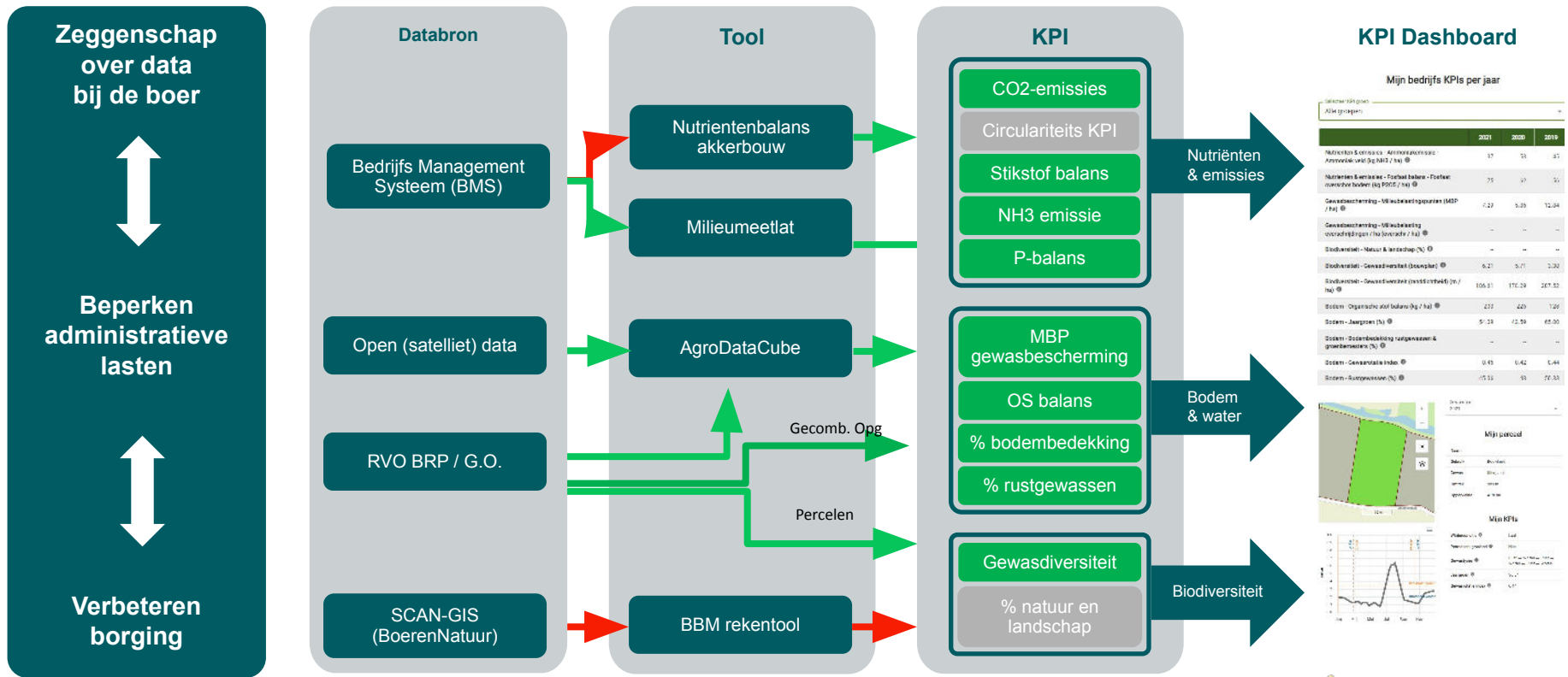

KPI-K doelenboom

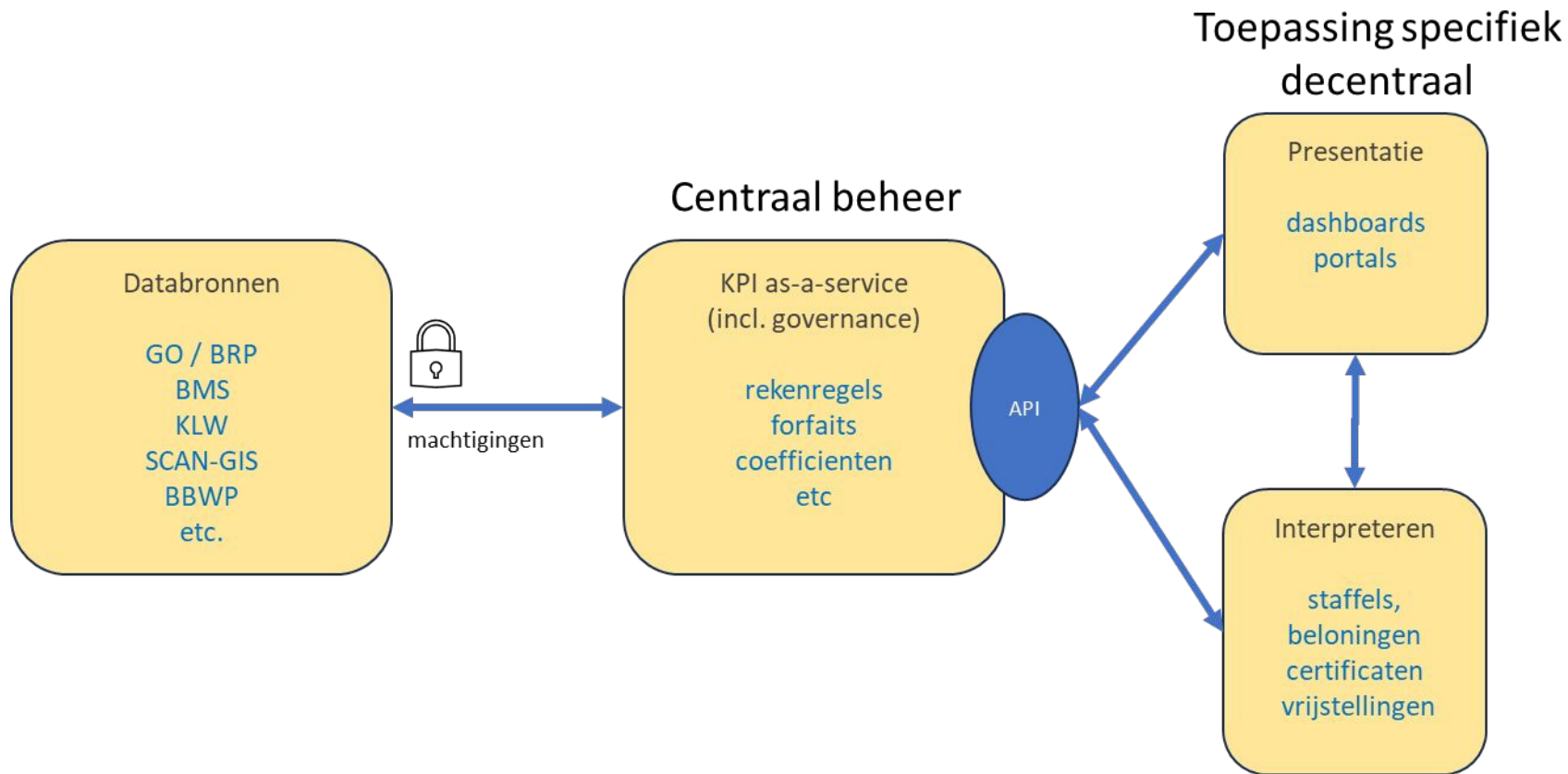
KPI kernset – stand van zaken september 2025

Thema	Onderwerp	KPI akkerbouw	KPI melkveehouderij
Nutriënten	Ammoniak (NH ₃)	NH ₃ emissie bedrijf	NH ₃ emissie bedrijf
	Stikstofoverschot (N)	N bodemoverschot	N bodemoverschot
	Fosfaatoverschot (P ₂ O ₅)	P ₂ O ₅ overschot	P ₂ O ₅ overschot
Klimaat en kringloopsluiting	Broeikasgassen (BKG)	BKG emissie keten BKG emissie bedrijf	BKG emissie keten BKG emissie bedrijf
	Energie	KPI's energie	KPI's energie
	Kringloopsluiting	KPI's kringloopsluiting	KPI's kringloopsluiting
Bodem en Water	Gewasbescherming	Aantal overschrijdingen milieubelastingspunten	Aantal overschrijdingen milieubelastingspunten
	Organische stof (OS)	Effectieve OS aanvoer	Effectieve OS aanvoer
	Bodembedekking	Bodembedekking met rustgewassen en groenbemesters	Aandeel blijvend grasland
	Waterbalans	KPI Waterbalans	KPI Waterbalans
Biodiversiteit	Gewasdiversiteit	Index gewasdiversiteit	Aandeel kruidenrijk grasland
	Natuur en landschap	Aandeel natuur en landschap	Aandeel natuur en landschap
Dierwaardigheid	Dierwaardigheid		KPI's management KPI's gedrag

Operationalisering KPI's

KPI-K Architectuur (visie)

KPI-K: oplevering in 2025

Deelproject 1: Opleveren integrale kernset

*Systeemverant-
woordelijkheid*

Eind '25 'oplevering' kernset KPIs melkvee en akkerbouw

- Wetenschappelijke rapportage inclusief argumentatie en aanbevelingen doorontwikkeling
- Beschrijving KPI's, handelingsperspectief en mogelijke afwentelingen
- Prototype rekeninstrumenten en benodigde data, getest in regionale pilots, aanbevelingen voor implementatie
- Benchmarks, pilotresultaten en literatuur KPI scores, geen drempel- en streefwaarden doelbereik

Inzetten op breed aantal toepassingen, publiek en
privaat: inzicht geven in (on) mogelijkheden voor
flexibiliteit en afwentelingen

ke p

Doorontwikkeling blijft nodig na 2025 op inhoud
KPI's en doelen, borging, automatisering, dekking
sectoren

Belangrijke uitdagingen voor toekomst

1. Borgen & automatiseren van data en berekeningen
2. Doorontwikkelen naar andere sectoren en thema's
3. Onderbouwen van doelbereik
4. Onderbouwen economische impact / eerlij

True Value Language maakt duurzame prestaties zichtbaar, vergelijkbaar en beloonbaar

Narratief

HUDIGE SITUATIE

- De Nederlandse landbouw- en voedselsector is van groot **strategisch belang** voor de economie en voedselzekerheid, zowel nationaal als internationaal, maar functioneert **buiten haar ecologische grenzen**.
- Primaire producenten ervaren **toenemende eisen** m.b.t. duurzaamheid en rapportage zonder bijbehorende beloning, wat hun **verdienmodel** onder druk zet.
- Er vindt een trend plaats van **middel- naar doelsturing**, en er is een groeiende behoefte aan **transparantie en betrouwbare data** – terwijl het systeem hier nog onvoldoende op is ingericht.

UITDAGINGEN

- Het bedrijfsleven en overheid passen **verschillende rapportage methodes** toe. Hierdoor **neemt de rapportage-druk toe** op primaire producenten, maar blijft het onduidelijk hoe de verschillende initiatieven bijdragen aan de vastgestelde doelen.
- Duurzaamheidsprestaties worden **niet eenduidig gewaardeerd**, waardoor eerlijke beloning en economische prikkels uitblijven.
- Het ontbreekt aan gecoördineerde, betrouwbare datastromen en samenhang tussen (nationale en internationale) initiatieven, wat leidt tot **inefficiëntie en versnippering**.

OPLOSSING (TVL)

- True Value Language (TVL) wordt een **breed gedragen, uniforme raamwerk** om duurzaamheidsprestaties meetbaar, vergelijkbaar en beloonbaar te maken.
- TVL richt zich op **coördinatie en afstemming** met bestaande initiatieven, heldere **KPI's**, **waarderingsmethodieken** en betrouwbare **dataverificatie** in de keten.
- Hiermee bevordert TVL transparantie, doelgerichte sturing en eerlijke beloning voor boeren, en ondersteunt daarmee een **duurzaam en toekomstbestendige** Nederlandse landbouw- en voedselsector.

Publiek – private aansturing?

Toekomstige familienaam?

True Value Language is een initiatief van de Nederlandse landbouw- en voedselsector

Agrarisch Natuurlijk:

INTEGRAAL STUREN OP BIODIVERSITEIT

KPI's uit SCAN-ICT BoerenNatuur

- NATUUR EN LANDSCHAP
- KRUIDENRIJK GRASLAND

Worden berekend op basis van beheerpakketten (zoals ANLb en/of BBM)

KPI's uit de KringloopWijzer

- UITSTOOT BROEIKASGASSEN
- AMMONIAKEMISSION
- STIKSTOFBODEM-OVERSCHOT
- EIWIT VAN EIGEN LAND
- BLIJVEND GRASLAND

Voorbeeld toepassing

BEHEERPAKKETTEN BIODIVERSITEIT MELKVEEHOUDERIJ (BBM-PAKKETTEN)

Agrarisch Natuurlijk:

SAMEN ZORGEN DAT MEER GROEN LOONT

Agrarisch Natuurlijk – een initiatief van BoerenNatuur en ZuivelNL – ondersteunt melkveehouders bij het versterken van biodiversiteit, maakt hun bijdrage zichtbaar en helpt bouwen aan een duurzaam verdienmodel.

GEREGISTREERD NATUUR- EN LANDSCHAPSBEHEER IN 2025

O.B.V. 500 MELKVEEHOUDERS IN 2025

TOTAAL
5.699 HECTARE

**BENIEUWD MET WELKE 42 BEHEERPAKKETTEN
DE MELKVEEHOUDERS WERKEN?**
Bekijk het op:
beheerpakketten-biodiversiteit-melkveehouderij.nl

DEELNEMERS DOOR HEEL
NEDERLAND IN 2025 & 2026:

+700 MELKVEE-
HOUDERS

DOOR TE
WERKEN MET:

7 GEBORGDE
KPI'S

Maken we inzet op biodiversiteit:

MEETBAAR:
u weet hoe u
ervoor staat

STUURBAAR:
u kunt erop
sturen

BELOONBAAR:
belonen op
basis van
scores

KANSEN VOOR IEDEREEN IN DE KETEN:

MELKVEEHOUDERS:
inzicht en verbeteren prestaties
& stapelbare beloningen

BEDRIJVEN:
inzet op duurzaamheid
& koppeling programma's en
rapportages (zoals: CSRD)

OVERHEDEN:
gebiedsgericht werken,
opgaven integraal benaderen,
sturen op biodiversiteitsdoelen

**agrarisch
natuurlijk**
MEER GROEN LOONT

**Voorbeeld
toepassing**

Hoe kunnen alle 'familieleden' verder met die kernset?

Uitgangspunten:

1. De KPI-K kernset kan voor verschillende toepassingen als basis worden gebruikt om te sturen op betere duurzaamheidsprestaties.
2. Elke toepassing vereist wel een concrete uitwerking (van bijvoorbeeld):
 - Exact te hanteren KPI's
 - Exacte berekeningswijze (detailniveau en datasysteem)
 - Beoordelingsniveau KPI's (afhankelijk van de eigen doelen)
 - Sturingsinstrumenten (incentives / consequenties)

- Hoe gaat de familie verder?
- Wat doen we samen?
- Wat kan beter apart?

Familieportret provincies

- Vanaf eerste uur betrokken bij KPI-K, voorstander van integraal werken en stimuleren. Uit de pilot fase.
- KPI's worden nu vooral ingezet voor stimulering obv de-minimis. Meeste programma's vertonen grote overlap met KPI-K (wel accentverschillen)
- Provincies hebben ook behoefte aan:
 - Geborgd aantonen doelbereik op gebiedsniveau (m.n. emissie)
 - Onderhouding vergunningverlening stallen (ondernemingsplan)
- Wordt dit beeld herkend?
- Missen we belangrijke behoeftes en/of toepassingsmogelijkheden?
- Wat is vooral nodig om stappen vooruit te maken?

Familieportret rijksoverheid

- Rijksoverheid nog niet gewend om met KPIs te werken
- Aankondiging gedaan van bedrijfsgerichte doelsturing op stikstof-klimaat-water. Er wordt nog gewerkt aan concrete invulling:
 - Keuze KPI's / eenheden, welke doelwaarden?
 - Datalandschap / datasystemen / berekeningsvarianten
 - Invulling beleidsconsequenties (van informeren tot normeren)
- Daarnaast diverse mogelijkheden om KPI's in te zetten in stimuleringsregelingen (bv. Ondernemingenplan, coöperaties, GLB, Investeringsregeling Duurzame Landbouw (IDL).)
 - Wordt dit beeld herkend?
 - Missen we belangrijke behoeftes en/of toepassingsmogelijkheden?
 - Wat is vooral nodig om stappen vooruit te maken?

Familieportret decentrale overheden

- Enkele gemeentes en waterschappen werken aan stimulering duurzaamheidsprestaties via integrale KPI programma's
- Waterschappen hebben een centrale rol in realiseren wateropgaven landelijk gebied; werken nog weinig met KPIs maar grote kans
- Terreinbeherende organisaties zetten de KPI kernset in om duurzamere bedrijven korting of voorkeur op de pacht te geven
- Verscheidenheid aan KPI sets worden gebruikt
 - Wordt dit beeld herkend?
 - Missen we belangrijke behoeftes en/of toepassingsmogelijkheden?
 - Wat is vooral nodig om stappen vooruit te maken?

Familieportret bedrijfsleven (akkerbouw)

- KPIs biodiversiteitsmonitor akkerbouw (BMA) omarmt door ketenpartijen □ KPI's BMA subset van KPI-K kernset
- BMS centraal voor data maar niet compleet en geborgd. Data op orde prioriteit
- Voor ketenpartijen akkerbouw relevant:
 - KPI's kunnen gebruiken voor rapportage op CSRD verplichtingen
 - Koppeling KPI N-bodemoverschot met N-min metingen in pilots (oa. Drenthe) – relatie tussen publiek en private toepassing (meten / berekenen)

Wordt dit beeld herkend?

Missen we belangrijke behoeftes en/of toepassingsmogelijkheden?

Wat is vooral nodig om stappen vooruit te maken?

Familieportret bedrijfsleven (zuivel)

- Duurzaamheidssturing via de markt vindt al plaats, deels via KPI's, deels via meer traditionele keurmerken. Substantiele bedragen.
 - Biodiversiteitsmonitor melkveehouderij voorloper van KPI-K.
 - Via Centrale Database en rekeninstrument Kringloopwijzer is KPI berekening al in belangrijke mate geautomatiseerd. Borging blijft belangrijke uitdaging.
 - Voor zuivelbedrijven relevant:
 - KPI's kunnen gebruiken voor rapportage op CSRD verplichtingen
- Wordt dit beeld herkend?
 - Missen we belangrijke behoeftes en/of toepassingsmogelijkheden?
 - Wat is vooral nodig om stappen vooruit te maken?

Overzicht van de hele familie aan toepassers

PARTIJ	TOEPASSING	TYPE STURING	GEBRUIK KERNSET	STATUS
BEDRIJFSLEVEN	Duurzaamheidslabels zuivel	Stimuleren	Integraal	Praktijk
	Duurzaamheidslabels akkerbouw	Stimuleren	Integraal	In ontwikkeling
	Rentekorting banken	Stimuleren	Integraal	Praktijk
	CSR rapportage	Verantwoorden	Integraal?	Idee / wens
RIJKSOVERHEID	Bedrijfsgerichte doelsturing	Nog niet duidelijk. Van informeren tot normeren.	Gedeeltelijk (stikstof-klimaat-water)	In ontwikkeling
	Ondernemingsplan	Stimuleren	Integraal	Praktijk/ in ontwikkeling
	GLB Ecoregelingen	Stimuleren	?	Idee/wens
	Investeringsfonds Duurzame Landbouw (IDL)	Stimuleren	?	Idee/wens
	Duurzaamheidsprogramma's	Stimuleren	Integraal	Praktijk
PROVINCIES	Geborgde emissiereductie gebiedsniveau	Verantwoorden	Gedeeltelijk (stikstof-klimaat)	Idee/wens
	Onderbouwing van vergunningen	Verantwoorden	Integraal	Praktijk
	Pachtbeleid	Stimuleren	Integraal	Praktijk
ANDERE DECENTRALE OVERHEDEN	Duurzaamheidsprogramma's	Stimuleren	Integraal	Praktijk

- Hebben we hiermee toepassingen in beeld?
- Hebben we de verschillende toepassingen op hoofdlijnen goed geduid?

Wat betekent dit voor de toekomst?

- Wat moet samen 'met de familie', wat kan beter apart?
- Waar liggen de belangrijkste gezamenlijke ontwikkelopgaven?